

Uit Somorja és Vidéke (2003)

Nieuw bestuur van de stad Šamorín

Begin januari 2003 vond de installatie plaats van het nieuw verkozen gemeentebestuur van Šamorín. Burgemeester Ján Babej droeg de scepter over aan zijn opvolger Ir. Károly Domsitz. In zijn toespraak bedankte deze zijn kiezers voor hun vertrouwen en gaf een overzicht van zijn ideeën over de ontwikkeling van de stad. Hij zei o.m.: "Stadsontwikkeling willen we graag zo bewerkstelligen dat Šamorín haar karakter als kleine stad bewaart. Ideeën van de gehele bevolking zijn welkom. We moeten het samen doen!" Vervolgens werd de heer Babej bedankt voor zijn inzet gedurende twee perioden van vier jaar. Als bijzonderheid valt te vermelden dat als laatste punt van deze bijeenkomst het salaris van de nieuwe burgemeester werd vastgesteld, overigens wel volgens bepaalde landelijke regels.

Het leven wordt steeds duurder

De kosten van gas, water en elektriciteit stijgen in Slowakije en dus ook in Šamorín nog steeds. Voor huurwoningen worden deze kosten doorberekend in het huurbedrag. De huurprijzen stegen per 1 februari 2001 al met 70%, en men verwacht nu dat ze in 2003 met nog eens 95% gestegen zullen zijn. Ook voor mensen met een eigen woning gelden forse toenames in kosten. Iedereen moet dus de buikriem strakker aanhalen. Suggesties om de energiekosten te drukken moeten vooral gericht zijn op besparing van verwarmingskosten. Met name woningisolatie en installatie van thermostaatkranen op verwarmingsradiatoren in de flatgebouwen zijn noodzakelijk. Dit klinkt vreemd in onze oren, maar in de van een soort stadsverwarming voorziene flats is de enige mogelijkheid om 's winters de kamertemperatuur te verlagen het openzetten van de ramen! Dit leidt vanzelfsprekend tot een enorme verspilling.

Inschrijvingen op de Hongaarse basisscholen

Naar men verwacht zal het aantal ingeschreven kinderen op Hongaarse basisscholen voor het cursusjaar 2003/2004 niet erg afwijken van dat van het voorgaande jaar. In het schooljaar 2002/2003 waren er in heel Slowakije 4351 kinderen (de meeste daarvan wonen in het zuidelijk deel van het land) ingeschreven in de eerste klas van een Hongaarse basisschool. Dit is 2,54% meer als een jaar daar-

voor. In Šamorín waren er in september 2002 in de eerste klas van een dergelijke school 166 kinderen ingeschreven.

Door import vanuit Bratislava neemt in nabijgelegen (van origine Hongaarse) dorpen het aantal inschrijvingen op Slowaakse basisscholen in verhouding sterker toe dan op de Hongaarse scholen.

Minder werkloosheid in de regio Šamorín

O.a. tengevolge van betere begeleiding en omscholing van werklozen daalde het aantal werkzoekenden in het district van Šamorín met ongeveer 500. In september waren er 1950 geregistreerde werkzoekenden, dat is ongeveer 9%, wat erg laag is voor Slowakije. Het Arbeidsbureau in Šamorín werkt al jaren nauw samen met Philips BV in Győr in Hongarije. Daar werken nu al bijna 1000 Slowaken en men wil er nog eens 300 aannemen. In dit bedrijf wordt gewerkt in drie ploegdiensten. Men maakt er o. m. autoradio's en DVD-spelers. Het loon bedraagt na een inwerkperiode van drie maanden omgerekend ongeveer 300 Euro per maand. Vervoer en lunch zijn gratis.

Horecavaksschool

De Horecavaksschool in Šamorín, waarmee wij in Leiderdorp ook contacten hebben, heeft in september haar 40-jarig bestaan gevierd. Sinds 1963 is het aantal klassen van 3 naar 21 uitgebreid. Er werken ongeveer 80 mensen waarvan 75% lesgeeft. Naast de traditionele terreinen (kok, ober, enz.) kunnen de studenten zich nu ook specialiseren op commerciële gebieden (marketing). Inmiddels is er contact gelegd met de Hotelschool van Caen in Frankrijk. Drie van de vier studenten uit Šamorín, die in 2002 in Leiderdorp gewerkt hebben, gaan ook in Frankrijk praktijkervaring opdoen.

Gasten uit Leiderdorp

Begin november waren Rinske Kwestro, Betsy van der Linden en Haro Hielkema in Šamorín in verband met het traditionele Kerstbezoek. Ze bezochten o.a. de Club van invaliden, de basisschool van schone kunsten, het verzorgingshuis, een kindertehuis voor weeskinderen en de verschillende kerken. Sedert 1993 brengen zij namens de vrouwendienst van de Dorpskerk wat hulpgoederen en geschenken. De pakjes die samengesteld zijn door leden van de vrouwendienst zijn tegenwoordig op naam gesteld. Op deze manier wordt geprobeerd de minderbedeelden een beetje te helpen en de kerstboodschap gestalte te geven.

Indrukken van het Kerstbezoek aan Šamorín door Haro Hielkema

Het waren weer goede dagen in Šamorín: tien jaar geleden, bij de ondertekening van de stedenband, was ik er ook al bij en sindsdien heb ik Šamorín geregeld bezocht en er veel vrienden gekregen. Vrijdagmiddag hebben we geluncht met Jan Babej (de oudburgemeester), die ons vertelde dat de industrie aantrekt en dat er met name investeerders uit Italië actief zijn. Er komt zelfs een industrieparkje.

Sociaal gezien gaat het volgens ons niet goed. We zijn in het Altersheim geweest (de Dillenburg van Šamorín), waar we hoorden dat men voor de 30 bewoners per maand maar 50 luiers krijgt; wat er meer nodig is, moet men zelf betalen. In het Kinderheim (weeskinderen) is het verhaal al even somber en ook van de verhalen van de pastores werden we niet vrolijk. Van inwoners hoorden we dat er nog al wat winkeltjes, die een paar jaar goed gedraaid hebben, weer achteruit gaan. We zagen het zelf bij keramiste Nelly Puss, die wel voor de verzending produceert maar haar kleine winkeltje volkomen laat versloffen. Er staan een paar mooie blokken nieuwbouw, maar van onderhoud van bestaande gebouwen hebben ze nog steeds geen kaas gegeten. Ook de hotelschool zag er minder goed uit dan een paar jaar geleden, vond ik. Onderhoud lijkt geen enkele prioriteit te hebben, of het nu om de wegen gaat of om de raamkozijnen.

Heel boeiend was de begraafplaats, waar het - vanwege Allerzielen - een drukte van belang was. Een zee van bloemen en takken op de graven, en een woud van kaarsen en lichtjes. Een geweldige ervaring, met name in de schemering. 1 november is een vrije dag, bijna alles was gesloten, de wegen waren verlaten. We hebben het zangkoor Híd bezocht: er werd driftig gestudeerd op de Messe Solennelle van Gounod, die eind november uitgevoerd zal worden met een aantal buitenlandse koren. Jan Babej verklapte dat hij, nu hij vrij man is, in 2005 met zijn vrouw een week naar Leidersdorp wil komen om alles nog eens rustig te bezoeken en te bekijken. Hij heeft het nu o.a. met advieswerk nog erg druk.

Al met al was het een fijn bezoek, al vragen wij ons enigszins ongerust af wat de intrede in de EU voor de bevolking van Slowakije zal brengen. Ik vrees dat de mensen veel te optimistisch zijn en dat de financiële situatie voorlopig alleen nog maar zal verslechteren.

Alle Slowaken één belasting

Slowakije gaat als eerste land in Oost Europa per 1 januari 2004 een volledige *flat tax* invoeren. De aanvankelijk door een veto van president Schuster geblokkeerde wet werd in tweede instantie toch aangenomen. Het tarief zal voor iedereen 19% bedragen. Voorheen betaalden de Slowaken tussen de 10 en 38% belasting, afhankelijk van hun inkomen. De belangrijkste motieven van de regering zijn dat het ontduiken van de belasting een stuk moeilijker wordt en dat investeren vanuit het buitenland aantrekkelijker wordt. Met zijn veto wilde Schuster de allerarmsten in het land beschermen.

(NRC, 5-12-2003)

De rol van stedenbanden na de toetreding tot de EU van Slowakije

Sinds de val van het communisme is er voor de lokale overheden veel gebeurd in Slowakije. Er volgde een sterke decentralisatie waarbij meer dan 2000 gemeenten ontstonden met elk hun eigen administratie. Dit blijkt niet erg efficiënt te zijn en kost veel geld. Om dit te verbeteren heeft Slowakije tijd, knowhow en expertise nodig. Hierbij kunnen de stedenbanden een bijzonder nuttige rol spelen, doordat Slowaakse gemeenten inzicht kunnen krijgen hoe deze dingen in andere landen plaatsvinden.

Tussen diverse Slowaakse en Nederlandse steden bestaan goede relaties. Uitwisseling van expertise en kennis vindt dan ook reeds plaats. Toch kan er nog veel verbeterd worden. Vaak weten de mensen in de beide landen nog veel te weinig van elkaars achtergronden. Het is jammer dat diverse Nederlandse steden bezuinigen op stedenbanden. Gelukkig kunnen Slowaakse gemeenten nu subsidie aanvragen bij de EU. Deze kan gebruikt worden voor de verdere ontwikkeling van de stedenbanden. Deze banden kunnen van groot belang zijn voor de hervormingen in Slowakije.

(Jan Kuderjavy, Ambassadeur van Slowakije op de bijeenkomst van de Landenkring Tsechië & Slowakije, 12-09-2003)

Enkele gegevens over Slowakije

Aantal inwoners: 5,4 miljoen

Bruto binnenlands product per inwoner:

11.400 euro

Werkloosheidspercentage: 16,5%

Staatshoofd: president Schuster

Hoofdstad: Bratislava

Activiteiten in Leiderdorp

Bezoek uit Šamorín

Van 18 t/m 22 augustus 2003 heeft Stefan Laco, werkzaam op het gemeentehuis in Šamorín, een bezoek gebracht aan Leiderdorp. Anderhalf jaar geleden hebben we hem in Šamorín ontmoet, waar hij bij ons bezoek als tolk heeft gefungeerd. Hier heeft hij kennis gemaakt met diverse gemeentelijke diensten, zoals de afdelingen voor PR, voor stedelijke ontwikkeling en voor commerciële zaken. Hij heeft ook de gemeentewerf bezocht. In de omgeving heeft hij het HSL-bezoekerscentrum bezocht, de binnenstad van Leiden en Den Haag. Bovendien vond daar een gesprek plaats op de Slowaakse Ambassade over de verwachte invloed van de toetreding tot de EU op de commerciële ontwikkelingen in Šamorín. Als afsluiting werd het strand bezocht en vond een etentje plaats met het bestuur van de Stichting Stedenband Leiderdorp-Šamorín.

Contacten met Visser 't Hooft Lyceum

De contacten tussen de Leiderdorpse locatie van het Visser 't Hooft Lyceum en het Gymnasium in Šamorín zullen het komende jaar verstevigd worden. Het is de bedoeling dat op 15 maart 12 leerlingen uit Šamorín met begeleiders naar Leiderdorp komen. Ze worden bij Nederlandse leerlingen gehuisvest. Op 10 mei zullen leerlingen van het Visser 't Hooft Lyceum Šamorín bezoeken. Waar zij zullen logeren is nog niet duidelijk. Veel leerlingen in Šamorín zijn nogal krap behuisd.

Bezoek van een delegatie uit Šamorín aan Leiderdorp

Op dit moment worden plannen ontwikkeld om een delegatie uit Šamorín te ontvangen in Leiderdorp. Waarschijnlijk zullen 8 à 10 personen Leiderdorp bezoeken in de periode van 12 t/m 16 mei van dit jaar. Er wordt nog gesproken over de aandachtspunten van dit bezoek.

Van het bestuur van de Stichting

Het afgelopen halfjaar hebben twee leden ons bestuur verlaten, het ene wegens te drukke andere werkzaamheden en het andere wegens terugkeer naar Slowakije. Dit blijkt een gevoelige aderlating voor ons te zijn. Graag zouden we daarom in contact willen komen met mensen die ons bestuur zouden willen versterken. Wat werkzaamheden betreft denken we o.a. aan fondswerving, het leggen van nieuwe contacten, publiciteit. Wanneer U belangstelling heeft, nadere informatie wenst

of namen van mogelijke kandidaten kent zouden wij het op prijs stellen wanneer U contact opneemt met mevr. E.Ch. Groothoff, secretaris (tel.: 071 5891075, e-mail: schenk@phys.leidenuniv.nl) of de heer J. van Hartingsveldt, voorzitter (tel.: 071 5410451, e-mail: jvanh@xs4all.nl).

Bezoek aan een bijzonder concert

In het kader van een uitwisseling kwamen begin november het studenten symfonieorkest en 5 jonge solisten van het Conservatorium in Bratislava naar Haarlem. Medewerking werd verleend aan enkele concerten samen met de Christelijke Oratorium Vereniging Haarlem. Muziek van Saint-Saëns, Brahms en Bruckner werd ten gehore gebracht. Met enkele belangstellenden uit Leiderdorp bezochten wij het concert in Lisse. We hebben genoten. Het was een goede samenwerking tussen enthousiasten jonge Slowaakse musici en een gerenommeerd Haarlems koor. Jammer dat de berichtgeving hierover ons wat laat bereikte.

Website van Šamorín

Wanneer U wat meer wilt weten over Šamorín kunt U m.b.v. internet naar de website www.samorin.sk gaan. U wordt dan over diverse zaken geïnformeerd in naar keuze de Slowaakse, de Hongaarse of de Engelse taal. Beslist de moeite waard!